

นักรบที่สง่างามนำพากองทัพเข้มแข็ง (SMART SOLDIERS STRONG ARMY)

พระบรมราชาโชวาทของ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว¹ ได้ทรงกล่าวถึง ศักดิ์ศรีของทหาร มีข้อความดังนี้ “ทหารคือผู้ที่ได้รับเกียรติอย่างสูงจากประชาชนทั้งชาติ ให้เป็นสุภาพบุรุษถืออาวุธเพื่อป้องกันประเทศทหารเป็นผู้เสียสละประโยชน์สุขส่วนตนเพื่อความผาสุกของประชาชนและความอยู่รอดของชาติทหารคือผู้ที่รักและบูชาเกียรติยศมากกว่าเงิน”

จากข้อความที่ได้ทรงให้ไว้จะเห็นถึง ความปรารถนาของพระองค์ท่านที่ทรงมีพระราชประสงค์ให้ทหารนั้น เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะทางคุณธรรมและจริยธรรมที่สูงส่ง รวมถึงมีความกล้าหาญที่จะพลีเลือดเนื้อและชีวิตเพื่อปกป้องประเทศชาติอันเป็นที่รักของประชาชนคนไทยทุกคน ซึ่งหากทหารทุกคนหากสามารถปฏิบัติได้ ย่อมได้รับเกียรติอันสูงส่งจากประชาชน

ปัจจุบันนอกจากคุณธรรมและจริยธรรมของทหารที่ต้องสูงส่งกว่าคนทั่วไปแล้ว ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมถึงหลักนิยมทางการรบที่มีการพัฒนาแนวคิดมาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ทหารต้องมีความรู้ ความสามารถก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวด้วย

กองทัพบกได้กำหนดวิสัยทัศน์กองทัพบกปี 2579 เป็นเป้าหมายระยะยาวไว้ตามยุทธศาสตร์กองทัพบก พ.ศ. 2560 – 2579 เพื่อตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีของรัฐบาลโดยกำหนดวิสัยทัศน์ไว้ดังนี้ “เป็นกองทัพบกที่มีศักยภาพทันสมัยเป็นที่เชื่อมั่นของประชาชนและเป็นหนึ่งในกองทัพบกชั้นนำของภูมิภาค” (Capable, Modern, Reliable and One of the Leading Armies in the Region) การจะบรรลุวิสัยทัศน์ดังกล่าวย่อมจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กรในหลายๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านโครงสร้าง การจัดหน่วย การจัดหายุทโธปกรณ์ที่ทันสมัย ระบบการบริหารจัดการใหม่

ที่เหมาะสม รวมถึงภารกิจที่มีความหลากหลายและซับซ้อนซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ปัจจัยที่ถือว่ามีความสำคัญที่สุดคือ กำลังพลทุกระดับที่จะต้องพร้อมยอมรับ การเปลี่ยนแปลง

จากที่กล่าวมา กองทัพบกจำเป็นต้องมีแนวทางการพัฒนากำลังพลให้มีคุณลักษณะ ที่ต้องการหรือที่ผู้บัญชาการทหารบก ได้ให้คำเรียกทหารดังกล่าวว่า Smart Soldiers ซึ่งจะเป็นกำลังพลที่มีศักยภาพสูงในหลายๆด้าน ช่วยกันขับเคลื่อนกองทัพบก ให้ไป สู่วิสัยทัศน์ที่ต้องการได้อย่างภาคภูมิ หรือเป็นกองทัพบกที่สง่างาม เป็น Strong Army ตามนโยบายผู้บังคับบัญชา ผู้ทำการวิจัยจึงมีความสนใจในการหาแนวทางการพัฒนา กำลังพล ให้มีความสง่างาม (Smart Soldiers) มีความรู้คู่คุณธรรม เพื่อนำพากองทัพบก ให้เข้มแข็ง (Strong Army)สามารถตอบสนองต่อภารกิจที่ได้รับมอบหมายจาก ผู้บังคับบัญชาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คุณลักษณะทหารที่ต้องการ

คาร์ล ฟอน เคลาเซวิทซ์ (Carl Von Clausewitz) นักการทหารผู้มีชื่อเสียง ผู้เขียนหนังสือ ชื่อ สงคราม (On War)² มีเนื้อหาที่สำคัญกล่าวไว้ประเด็นหนึ่งว่า ผู้นำกองทัพบควรตระหนัก ถึงคุณค่าที่สัมผัสไม่ได้ขององค์กร ไม่ว่าจะเป็นเรื่องขวัญกำลังใจ ความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว การอุทิศกายและใจของคนในองค์กรแล้ว ยังควรตระหนักถึง นักรบผู้รอบรู้ หรือนักรบ ที่ชาญฉลาด (Knowledge Warrior) กล่าวคือ ทหารที่ทรงความรู้มีความสำคัญมาก สำหรับผู้นำทางทหารทั่วโลก ผู้บัญชาการทางทหารต้องเข้าใจว่าการสงครามคือ การผสมผสานแนวคิด ทฤษฎีและหลักการสงครามทั้งหลายเข้าด้วยกัน โดยสิ่งสำคัญที่สุด คือความรอบรู้ของกำลังรบ และสามารถประยุกต์ใช้แนวคิด ทฤษฎี หลักการดังกล่าว นำไปสู่การปฏิบัติเชิงศิลปะเพื่อให้เข้าศึกพ่ายแพ้ในที่สุด

สถาบันนโยบายยุทธศาสตร์แห่งออสเตรเลีย (Australian Strategic Policy Institute)³ กล่าวถึงคุณลักษณะที่จำเป็นยิ่ง 4 ประการของทหารอาชีพ ประกอบด้วยความเฉลียวฉลาด (Intellect) ความเชี่ยวชาญ (Expertise) ความยึดมั่น (Ethos) และความเป็นผู้นำ

(Leadership) โดยสามารถขยายความคุณลักษณะทั้ง 4 ประการรวมถึงแนวทางการเสริมสร้างกำลังพลให้เกิดลักษณะดังกล่าวได้ดังนี้

ความเฉลียวฉลาด คือ ชีตความสามารถเฉพาะบุคคลในการคิดวิเคราะห์ประเด็นที่มีความซับซ้อนและตัดสินใจได้อย่างรัดกุมซึ่งความเฉลียวฉลาดจะเกิดจากการเข้ารับการศึกษาลักษณะต่างๆของกำลังพล

ความเชี่ยวชาญ เป็นทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติการทางทหาร ที่พลเรือนไม่สามารถปฏิบัติได้ความจำเป็นในความเชี่ยวชาญในทหารแต่ละระดับจะต่างออกไปตาม ชั้นยศและความรับผิดชอบ ความเชี่ยวชาญของทหารแต่ละคน จะเกิดขึ้นได้จากประสบการณ์จากการทำงาน การรบ การฝึก

ความยึดมั่น เป็นคุณลักษณะที่เป็นนามธรรม แต่เป็นสิ่งที่ทำให้ทหารนั้นมีความจงรักภักดี รู้สำนึกและรับผิดชอบต่อหน่วยทหาร

ความเป็นผู้นำเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นยิ่งเป็นสิ่งที่ทำให้แน่ใจว่า ผู้นำทหารนั้นนอกจากจะทำในสิ่งที่ถูกแล้ว สิ่งที่ทำนั้นจะต้องถูกต้องด้วย

คุณลักษณะผู้นำทางทหารของกองทัพไทยได้รับอิทธิพลแนวคิดจากกองทัพสหรัฐอเมริกา⁴ นับตั้งแต่ยุคสงครามเย็น (Cold War) โดยผ่านความร่วมมือทางการทหารไทย เช่น การส่งนักเรียนนายร้อยไปศึกษาวิชาการทหารในสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้นำหลักการและแนวคิดที่ได้รับการศึกษามาปรับใช้ โดยแนวคิดเรื่องคุณลักษณะผู้นำทางทหารที่นำมาเป็นหลักมีองค์ประกอบ 4 คุณลักษณะได้แก่ 1.) คุณลักษณะทางกายภาพ (Physical Characteristics) เช่น ความสูง น้ำหนัก รูปร่างหน้าตาและความแข็งแรง เป็นต้น 2.) คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ (Skills and Characteristics) เช่น ลักษณะข่ม ความเป็นคนเปิดเผยไม่เก็บตัว ความเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มอยู่เสมอ เป็นต้น 3.) ทักษะและความสามารถ (Skills and Abilities) เช่นสติปัญญาความสามารถทางเทคนิค เป็นต้น 4.) ลักษณะเด่นทางสังคม (Social Factors) เช่นการเข้ากับผู้คนได้เก่ง มีสถานภาพทางสังคมที่ดี เป็นต้น

ต่อมา กรมศึกษานายร้อยรักษาพระองค์ (2555) ได้กำหนดคุณลักษณะผู้นำทางทหารที่พึงประสงค์ของนักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โดยยึดถือตามเนื้อหาใน รส.22-100 คู่มือราชการสนามว่าด้วยลักษณะผู้นำทางทหาร พ.ศ. 2517 ของกรมยุทธศึกษาทหารบก (กรมยุทธศึกษาทหารบก,2552) โดยมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำทางทหารตาม รส.22-10014 ประการ ซึ่งทางกรมศึกษานายร้อยรักษาพระองค์ได้เพิ่ม “ความมีวิสัยทัศน์” (Vision) ขึ้นมาอีกหนึ่งคุณลักษณะเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน รวมเป็นคุณลักษณะผู้นำทางทหาร 15 ประการ ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ 1.) ลักษณะท่าทาง คือ สิ่งที่ทำให้เกิดความประทับใจอันเกิดจากท่าทางอากัปกริยาและการปฏิบัติตัวที่มีท่าทางสง่าผ่าเผยและเชื่อมั่น การแต่งกาย และสิ่งของที่ใช้ควรอยู่ในมาตรฐานที่ดี ไม่มีอารมณ์หงุดหงิดหรือควบคุมอารมณ์ตนเองไม่ได้ 2.) ความกล้าหาญ คือ ลักษณะจิตที่ตระหนักดีถึงความน่ากลัวของอันตรายแต่สามารถควบคุมให้เข้าเผชิญได้ด้วยความมั่นคง สามารถปฏิบัติหน้าที่ในสถานการณ์อันตรายได้ยอมรับเมื่อตนกระทำผิดและกล้าตัดสินใจเมื่อเห็นว่าถูกต้อง 3.) ความเด็ดขาด คือ ความสามารถที่จะตัดสินใจได้ทันทีและมีจิตใจที่มั่นคง โดยการนำข้อเท็จจริงที่มีมาประมวลผลเพื่อตัดสินใจอย่างถูกต้อง ด้วยความรวดเร็วและสุขุมการมีประสบการณ์และการฝึกจะช่วยในการตัดสินใจได้เป็นอย่างดี 4.) ความเชื่อถือได้ คือ การปฏิบัติงานอย่างถูกต้องแน่นอนจนเป็นที่เชื่อถือได้และได้รับความไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาทั้งต่อหน้าและลับหลัง 5.) ความอดทน คือ ความสามารถทางร่างกายและทางจิตใจที่จะทนต่อความหิว ความเจ็บปวด ความเหน็ดเหนื่อยและความยากลำบาก 6.) ความกระตือรือร้น คือ การแสดงความสนใจและเอาใจใส่อย่างแท้จริง ต่อหน้าที่หรือกิจการที่ปฏิบัติด้วยความร่าเริงแจ่มใสและมองโลกในแง่ดี 7.) การริเริ่ม คือ ความปฏิบัติสิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งเริ่มต้น โดยความคิดของตนเองหรือการรับที่จะแก้ไขปรับปรุงงานที่ได้รับผิดชอบจากข้อเสนอแนะต่างๆ ที่ได้รับการพิจารณาโดยรอบคอบแล้ว 8.) ความซื่อสัตย์ คือ ลักษณะของความซื่อตรงมั่นคงในหลักศีลธรรมไม่ทุจริตคดโกงไม่พุดปด 9.) วิจาร์ณญาณ คือ การไตร่ตรองเพื่อแก้ปัญหาโดยหาความจริงเพื่อใช้เป็นมูลฐานในการตัดสินใจได้สมเหตุผล 10.) ความยุติธรรม คือ ความเที่ยงตรงไม่ลำเอียงปราศจากอคติทั้งสิ้น คือฉันทา (ความรักใคร่) โทสา (โกรธ) โมหา (หลง) และภยา (ความเกลียดกลัว) 11.) ความรอบรู้ คือ ความรู้ในวิชาชีพของตนและมีความเข้าใจผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ที่มีความรอบรู้อย่อมมีความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นสิ่งหนึ่งที่สร้าง

ความเชื่อมั่นและความเคารพ นับถือของผู้ใต้บังคับบัญชาได้รวดเร็ว 12.) ความจงรักภักดี เป็นคุณสมบัติประจำตัวของบุคคลที่จะแสดงต่อประเทศชาติต่อหน่วยต่อผู้อาวุโสและต่อ ผู้ใต้บังคับบัญชาของตน 13.) กาลเทศะ คือ ความสามารถที่จะร่วมงานหรือประสานงาน กับผู้อื่นได้ดี โดยปราศจากการกระทบกระทั่งใช้คำพูดหรือการกระทำที่ดี เหมาะสมกับ บริบทสถานที่และกาลเวลา 14.) ความไม่เห็นแก่ตัว คือ ความหลีกเลี่ยงการหาประโยชน์ สุขหรือความก้าวหน้าส่วนตัวบนความเดือดร้อนของผู้อื่น ผู้นำจะต้องดูแล ผู้ใต้บังคับบัญชาก่อนตนเอง 15.) ความมีวิสัยทัศน์ คือ การมองการณ์ไกลและเฉียบแหลม ท้นต่อเหตุการณ์และสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ผลการสัมมนาทบทวนนโยบายและการดำเนินการตามนโยบายการพัฒนากองทัพบก ประจำปีงบประมาณ 2561⁵ คำว่า Smart Soldiers หรืออาจแปลเป็นภาษาไทยได้ว่า “ทหารที่สง่างาม” “ทหารที่ฉลาด” “ทหารอัจฉริยะ” ได้ให้ข้อสรุปของคำว่า Smart Soldiers ว่าหมายถึงกำลังพลของกองทัพบกที่มีคุณลักษณะ 5 ประการดังนี้

S (Strong) หมายถึงแข็งแกร่งทั้งทางร่างกายและจิตใจ

M (Moral) หมายถึง การมีอุดมการณ์ คุณธรรมจริยธรรม ความรักชาติ ทศนคติที่ดีต่อ อาชีพตนเอง และรักความยุติธรรม

A (Ability) หมายถึง การมีความรู้ตามตำแหน่งหน้าที่อย่างเชี่ยวชาญและลึกซึ้ง สามารถ สนับสนุนภารกิจอื่นๆ เมื่อได้รับการร้องขอ โดยไม่เสียภารกิจหลักของหน่วย

R (Respectful) หมายถึงการเป็นที่ยอมรับและน่าเชื่อถือของประชาชน

T (Technology) หมายถึงการเป็นคนทันสมัย และก้าวทันเทคโนโลยี

กองทัพบกกล่าวถึงค่านิยมหลักของกองทัพบกเพื่อเป็นแนวทางให้ทหารของกองทัพบก ยึดเป็นหลักในการปฏิบัติภารกิจของกองทัพบกทั้งในยามสงบและยามสงคราม กำหนดไว้ 7 ประการดังนี้ (ศูนย์พัฒนาหลักนิยมและยุทธศาสตร์. กรมยุทธศึกษาทหารบก, 2555)

- 1.) ความจงรักภักดีหมายถึงความถึงความศรัทธาอย่างแท้จริงต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์อันเป็นสถาบันสูงสุดของประเทศ ตลอดจนกองทัพบก และหน่วยของตน
- 2.) หน้าที่หมายถึงการทำหน้าที่ให้สำเร็จ
- 3.) การให้ความเคารพ หมายถึงการให้ความ

เคารพและให้การดูแลประชาชนของประเทศและกระทำต่อพวกเขา เสมือนหนึ่งเป็นพี่น้อง
 ของเรารวมทั้งการให้ความเคารพต่อกฎหมายของประเทศและไม่กระทำการ อันเป็นการ
 ละเมิดต่อกฎหมายของบ้านเมืองเป็นอันขาด 4.) การอุทิศตนโดยไม่เห็นแก่ตัว หมายถึง
 การยอมเสียสละตนเองเพื่อนำประเทศชาติไปสู่ความผาสุกและรับใช้ประเทศชาติ
 ประชาชน ตลอดจนหน่วยของตนอย่างดีที่สุดโดยไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย 5.) ความมีเกียรติ
 หมายถึงการดำเนินชีวิตด้วยการปฏิบัติตัวอย่างมีเกียรติมีศักดิ์ศรีและยึดถือค่านิยมของ
 กองทัพบกเป็นหลักประจำใจ 6.) การยึดถือหลักคุณธรรม หมายถึงการทำในสิ่งที่ถูกต้อง
 ทั้งกฎหมายและศีลธรรม 7.) ความกล้าหาญส่วนบุคคล หมายถึง การกล้าที่จะเผชิญกับ
 ความกลัวอันตรายต่างๆ หรือความลำบากยากแค้นทั้งทางกายและใจ กล้าที่จะเผชิญกับ
 ความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนได้กระทำลงไป

หลักราชการ 10 ประการ⁶ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชนิพนธ์
 ไว้ มีดังนี้ 1.) ความสามารถ หมายถึง ความชำนาญในการปฏิบัติงานในด้านต่างๆ ให้เป็น
 ผลสำเร็จได้ดียิ่งกว่าผู้มีโอกาสเท่าๆ กัน 2.) ความเพียร หมายถึง ความกล้าหาญไม่ย่อท้อ
 ต่อความลำบากและยากเข็ญเพื่อจะข้ามความขัดข้องให้จงได้โดยใช้ความวิริยภาพ
 มิได้ลดหย่อน 3.) ความมีไหวพริบ หมายถึง การรู้จักสังเกตเห็นโดยไม่ต้องมีใครเตือนว่า
 เมื่อมีเหตุเช่นนั้นจะต้องปฏิบัติกรอย่างไรเพื่อให้บังเกิดผลดีที่สุด 4.) ความรู้เท่าถึงการณ
 หมายถึง รู้ว่าจะปฏิบัติกรอย่างไร จึงจะเหมาะสมแก่เวลาและอย่างไรถึงจะเป็นประโยชน์
 สูงสุด 5.) ความซื่อตรงต่อหน้าที่ หมายถึง การตั้งใจทำงานซึ่งได้รับมอบให้เป็นหน้าที่
 ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต 6.) ความซื่อตรงต่อคนทั่วไป หมายถึง ให้ประพฤดิซื่อตรงต่อคน
 ทั่วไป รักษาตนให้เป็นคนที่เขาจะเชื่อถือได้ 7.) ความรู้จักนินัยคน เป็นข้อที่มีความสำคัญ
 สำหรับการที่จะต้องมีการติดต่อกับผู้อื่น 8.) ความรู้จักผ่อนผัน หมายถึง ต้องเป็นผู้ที่รู้จัก
 ผ่อนสั้น ผ่อนยาวเมื่อใดควรตัดขาด และเมื่อใดควรโอนอ่อนหรือผ่อนผันได้ มิใช่แต่จะ
 ยึดถือหลักเกณฑ์หรือระเบียบอย่างเดียว 9.) ความมีหลักฐาน ประกอบด้วยหลักสำคัญ
 3 ประการ คือมีบ้านอยู่เป็นที่เป็นที่ทางมีครอบครัวอันมั่นคง และตั้งตนไว้ในที่ชอบ
 10.) ความจงรักภักดี หมายถึง ยอมเสียสละเพื่อประโยชน์แห่งชาติศาสนา และ
 พระมหากษัตริย์

จากที่ได้ทำการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะทหารที่ดีในอุดมคติ สามารถสรุปแนวคิดที่แต่ละท่านและสถาบันการศึกษาต่างๆที่กล่าวมาข้างต้นได้ดังนี้

คาร์ล ฟอน เคลาเซวิทซ์ (Carl Von Clausewitz) ให้ความสำคัญกับคุณค่าที่สัมผัสไม่ได้ขององค์กร และให้ความสำคัญกับนักรบที่ชาญฉลาด (Knowledge Warrior) เป็นเรื่องรอง

สถาบันนโยบายยุทธศาสตร์แห่งออสเตรเลีย (Australian Strategic Policy Institute) ให้ความสำคัญเรื่อง ความเฉลียวฉลาดรอบรู้ และเรื่องคุณธรรม ในน้ำหนัที่เท่าๆกัน

แนวคิดจากกองทัพสหรัฐอเมริกา นับตั้งแต่ยุคสงครามเย็น (Cold War) จะกล่าวถึงเฉพาะสิ่งที่มองเห็นและสัมผัสได้ทางกายภาพและทางบุคลิกภาพ เช่น ความสูง น้ำหนัก รูปร่าง หน้าตา ความแข็งแรง ลักษณะข่ม ความเป็นคนเปิดเผยไม่เก็บตัว การเข้ากับผู้อื่นได้เก่ง มีสถานภาพทางสังคมที่ดี เป็นต้น และให้ความสำคัญกับทักษะและความสามารถ เช่น สติปัญญา ความสามารถทางเทคนิค เป็นต้น โดยไม่ได้กล่าวถึงลักษณะทางคุณธรรมและจริยธรรมที่สำคัญ

กรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะผู้นำทางทหาร 15 ประการ โดยให้ความสำคัญกับลักษณะที่แสดงออกทางบุคลิกภาพและการปฏิบัติงานที่มุ่งมั่นและมีอุดมการณ์ สำหรับความรู้และทักษะเป็นเรื่องรอง

ผลการสัมมนาทบทวนนโยบายและการดำเนินการตามนโยบายการพัฒนากองทัพบก ประจำปีงบประมาณ 2561 ได้ข้อสรุปคือ ตัวทหารเองต้อง แข็งแรง มีคุณธรรม ความรู้ และ บุคคลภายนอกกองทัพบกมองอย่างชื่นชม และเป็นที่ยอมรับ

กองทัพบกเองต้องการทหารทุกนายยึดถือค่านิยมหลักของกองทัพบกเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติภารกิจซึ่งส่วนใหญ่ จะเป็นแนวทางที่เน้นย้ำถึง ความมีเกียรติ วินัย หน้าที่ยุติธรรม ซึ่ง เป็นลักษณะทางคุณธรรม ไม่มีการกล่าวถึงความรู้ทางการทหารหรือ ความเข้มแข็งทางร่างกาย

และสุดท้าย หลักราชการ 10 ประการ ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว อาจกล่าวได้ว่า เป็นการเน้นคุณธรรมที่ข้าราชการพึงมีและควรจะปฏิบัติดังนี้ คุณธรรมต่อตนเอง 3 ประการ (ความสามารถ,ความเพียร,ความมีไหวพริบ) คุณธรรมต่อหน้าที่และบุคคลอื่น 6 ประการ (ความรู้เท่าถึงการณ,ความซื่อตรงต่อหน้าที่,ความซื่อตรงต่อคนทั่วไป, ความรู้จักนินยัคน,ความรู้จักผ่อนผัน,ความมีหลักฐาน) และคุณธรรมต่อพระมหากษัตริย์ (ความจงรักภักดี) ซึ่งเป็นหลักที่ทหารทุกคนสามารถนำมาถือปฏิบัติได้

จากที่ได้สรุปมาข้างต้น คุณลักษณะทหารพึงประสงค์ที่ได้ศึกษามาอาจแบ่งเป็นคุณลักษณะหลัก 2 ด้านดังนี้ **1.) คุณลักษณะที่ปรากฏเห็นชัดเจน** ประกอบไปด้วย 2 คุณลักษณะย่อย คือ 1.1) สิ่งที่ปรากฏเห็นในครั้งแรกถือว่าเป็นความประทับใจแรก ได้แก่ รูปร่างท่างกายภาพที่สง่างาม แข็งแรง การแต่งกายถูกต้องตามระเบียบ สะอาด เหมาะสมกับสถานที่ 1.2) สิ่งที่ปรากฏเห็นได้จากการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งจะแสดงทักษะและความสามารถเมื่อทหารผู้นั้นเผชิญสถานการณ์ในรูปแบบต่างๆ ว่าจะสามารถแก้ไขสถานการณ์นั้นๆ ได้อย่างไร คุณลักษณะเหล่านี้ได้แก่ ความเด็ดขาด ความกล้าหาญอดทน ความไว้วางใจ เชื่อถือได้ วิสัยทัศน์ และความเฉลียวฉลาด เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะเกิดจากการได้รับการฝึกศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน **2.) คุณลักษณะที่เป็นนามธรรม** เป็นสิ่งที่จะแสดงออกมาให้เห็นหรือไม่ก็ได้ สิ่งที่อยู่ในจิตใจและไม่สามารถประเมินได้หรือประเมินได้ยากนั้น เป็นแรงผลักดันที่สำคัญต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของภารกิจหรือของหน่วย สิ่งเหล่านี้ส่วนใหญ่ เป็นนามธรรมเช่นความยึดมั่นความจงรักภักดี ความมีอุดมการณ์ เป็นต้น

ทั้งนี้คุณลักษณะทั้งสองประการจะมีความสำคัญเท่าๆกัน โดยคุณลักษณะที่สัมผัสได้จะเป็นสิ่งที่แสดงให้บุคคลภายนอกได้เห็นถึงศักยภาพของกำลังพล สำหรับคุณลักษณะที่เป็นนามธรรม จะเป็นพลังผลักดันให้ทหารแต่ละคนให้มีความมุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่อย่างไม่ท้อถอย

สรุปคุณลักษณะทหารที่ต้องการ

คาร์ล ฟอน เคลาเซวิทซ์

- ขวัญกำลังใจ, ความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว**
- ความรู้*

สถาบันนโยบายยุทธศาสตร์แห่งออสเตรเลีย

- ความเฉลียวฉลาด*
- ความเชี่ยวชาญ *
- ความยืดหยุ่น **
- ความเป็นผู้นำ*

กองทัพสหรัฐอเมริกา

- คุณลักษณะทางกายภาพ*
- คุณลักษณะทางบุคลิก *
- ทักษะและความสามารถ *
- ลักษณะเด่นทางสังคม*

กรม นนร.รอ.

- ลักษณะท่าทาง * - ความซื่อสัตย์**
- ความกล้าหาญ** - วิจารณญาณ *
- ความเด็ดขาด * - ความยุติธรรม**
- ความเชื่อถือได้ * - ความรอบรู้*
- ความอดทน ** - ความจงรักภักดี**
- ความกระตือรือร้น* - กาลเทศะ*
- การริเริ่ม* - ความไม่เห็นแก่ตัว *
- การมีวิสัยทัศน์*

ค่านิยมหลักของ ทบ.

- ความจงรักภักดี **
- หน้าที่ *
- การให้ความเคารพ *
- การอุทิศตน **
- ความมีเกียรติ **
- คุณธรรม **
- ความกล้าหาญ **

หลักราชการของ ร.๖

- ความสามารถ *
- ความเพียร **
- ความมีไหวพริบ *
- ความรู้เท่าถึงการณ์ *
- ความซื่อตรงต่อหน้าที่ **
- ความซื่อตรงต่อคนทั่วไป **
- ความรู้จักนินยคน *
- ความรู้จักผ่อนผัน *
- ความมีหลักฐาน *
- ความจงรักภักดี**

คุณลักษณะที่ปรากฏเห็นชัดเจน *

คุณลักษณะที่เป็นนามธรรม **

แนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะทหารในอุดมคติ

การเสริมสร้างร่างกาย ทหารที่มีสมรรถภาพร่างกายที่ดีมีลักษณะทหารองอาจผิ่ผาย ย่อมเป็นที่เลื่อมใสของบุคคลทั่วไปและทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อกองทัพบก⁷ ซึ่ง กองทัพบกได้มีแนวทางในการพัฒนาร่างกายให้กับกำลังพลโดยมี คู่มือการพัฒนา สมรรถภาพร่างกายทหาร ปี 2558 เนื้อหาส่วนใหญ่ในคู่มือเล่มนี้ ศูนย์พัฒนาหลักนิยมและ ยุทธศาสตร์ กรมยุทธศึกษาทหารบกได้แปลและเรียบเรียงจากคู่มือราชการสนามของ กองทัพบกสหรัฐฯ FM 21-20 Physical Fitness Training ฉบับปรับปรุงล่าสุดปี ค.ศ. 1998 (พ.ศ. 2541) และเพิ่มเติมด้วยข้อมูลจากแหล่งอื่นๆ เพื่อให้เนื้อหาครอบคลุม และสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างสมบูรณ์ เนื้อหาโดยสรุปของคู่มือนี้กล่าวถึงองค์ประกอบของ สมรรถภาพร่างกายที่ทหารจะต้องพัฒนามีองค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบคือ 1.) ความ ทนทานในระบบไหลเวียนโลหิต (Cardiorespiratory (CR) Endurance) เป็นความสามารถ ของร่างกายในการนำเอาออกซิเจนและสารอาหารที่จำเป็นไปสู่กล้ามเนื้อและนำของเสีย ออกจากเซลล์เนื้อเยื่อกลับมาฟอก 2.) กำลังและความทนทานของกล้ามเนื้อ (Muscular Strength and Muscular Endurance) เป็นความสามารถสูงสุดในการออกแรงของ กล้ามเนื้อต่อแรงต้านในหนึ่งครั้ง (เช่นการยกของหนัก การออกแรงดึงหรือดัน) ส่วนความ ทนทานของกล้ามเนื้อ คือความสามารถของกล้ามเนื้อในการออกแรงเคลื่อนที่แบบซ้ำๆ ต่อแรงกระทำเป็นระยะเวลาานาน 3.) ความยืดหยุ่น (Flexibility) คือความสามารถของข้อ เช่น เข่า ศอก ในการเคลื่อนไหว ในแต่ละทิศทางตามปกติ 4.) ความสมส่วนของรูปร่าง (Body Composition) ปริมาณไขมันในร่างกายเมื่อเปรียบเทียบกับมวลกายทั้งหมด (total body mass) อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม

การออกกำลังกายอย่างถูกต้องเหมาะสม จะทำให้ทหารสามารถพัฒนาสมรรถภาพ ร่างกายได้ครบทุกองค์ประกอบตามศักยภาพของแต่ละคน โดยการจัดโปรแกรมออกกำลัง กายนั้นเป็นหลักทางวิชาการหรือวิทยาศาสตร์การกีฬา ที่จะต้องศึกษาให้เข้าใจอย่างลึกซึ้ง สำหรับผู้นำหน่วยทหารเพื่อที่จะจัดโปรแกรมในการพัฒนาสมรรถภาพร่างกายแบบต่างๆ

ให้กับกำลังพลในหน่วย ที่มีสมรรถภาพร่างกายต่างกันได้อย่างเหมาะสมโดยคู่มือนี้ระบุ ความรับผิดชอบของผู้นำหน่วยชัดเจน ดังนี้

“ความรับผิดชอบของผู้นำหน่วย โปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพร่างกายจะได้ผลหรือไม่ ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของผู้นำหน่วยผู้นำหน่วยโดยเฉพาะผู้นำหน่วยอาวุโสจะต้องปฏิบัติ ตนเป็นตัวอย่างและควรเข้าร่วมในโปรแกรมการออกกำลังกายอยู่เสมอ กล่าวสั้นๆคือ **ต้องเป็นตัวอย่างในการออกกำลังกาย** ผู้บังคับหน่วยต้องดูแลให้มั่นใจว่าผู้บังคับหน่วย ระดับรองๆลงไปเข้าใจและคุ้นเคยกับเทคนิคนโยบายและเอกสารแนะนำที่ได้รับ การรับรองให้ใช้ประกอบโปรแกรม ทั้งนี้ เพื่อให้วิธีการในการพัฒนาที่นำมาใช้ได้ถูกใช้ ประโยชน์อย่างครบถ้วนและสมดุล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์คือทำให้ทหารมีสมรรถภาพ ร่างกายที่สมบูรณ์สามารถปฏิบัติภารกิจของหน่วยได้”

สำหรับการทดสอบสมรรถภาพร่างกายกำลังพล^๑ กองทัพบกดำเนินการตามคำสั่ง ทบ. ที่ 823/2530 ลง 1 ก.ย. 30 เรื่องกำหนดแนวทางรับราชการของนายทหารสัญญาบัตร และแก้ไขเพิ่มเติมตาม คำสั่งกองทัพบกที่ 517/2547 เรื่องแก้ไขหลักเกณฑ์และการ ดำเนินการทดสอบสมรรถภาพร่างกายโดยมีรายละเอียดการดำเนินการสรุปคือ

ให้วัดค่าดัชนีความหนาของร่างกาย (BMI) ก่อนการทดสอบแล้วให้ทำการทดสอบด้วย รายการทดสอบจำนวน 3 รายการคือรายการทดสอบที่ 1 (ต้นพื้น) รายการทดสอบที่ 2 (ลูกนั่ง) และรายการทดสอบที่ 3 (วิ่ง 2 กม.) โดยต้องทำการทดสอบตามลำดับครบถ้วนทั้ง 3 รายการให้เสร็จสิ้นภายในวันเดียว สำหรับผู้รับการทดสอบที่เป็นเพศหญิงหรือมีอายุ ตั้งแต่ 45 ปี ขึ้นไปหรือแพทย์ทหารตรวจแล้วเห็นสมควรให้ใช้ท่าทางการทดสอบตามที่ กำหนดไว้ต่างหาก (อนุโลม) และผู้ที่ขาดการทดสอบให้ถือว่าเป็นผู้ที่ทดสอบ “ไม่ผ่าน” และหากได้คะแนนต่ำกว่า 50 ใน 100 คะแนนของแต่ละท่าการทดสอบ ให้ผู้บังคับบัญชา พิจารณาลงโทษตามความเหมาะสมด้วย สำหรับนายทหารสัญญาบัตรหากไม่ผ่านการ ทดสอบตามเกณฑ์ที่กำหนดและ/หรือไม่ผ่านดัชนีความหนาของร่างกาย (BMI) ถึง 2 ครั้ง ติดต่อกัน ให้พิจารณาปรับย้ายออกจากหน่วยและ/หรือตำแหน่งและ/หรือให้เงินเดือนเพิ่ม ค่าฝ่าอันตราย ให้ไปอยู่ในหน่วยและ/หรือตำแหน่งที่เหมาะสมกับสมรรถภาพร่างกาย สำหรับผู้ที่ไม่ผ่านการทดสอบและได้คะแนนการทดสอบต่ำกว่า 50 ใน 100 คะแนนของ

แต่ละท่าการทดสอบถึง 2 ครั้งติดต่อกันด้วย ให้ถือว่าเป็นนายทหารสัญญาบัตรที่หย่อนสมรรถภาพให้ปรับย้ายเข้าประจำ และหากยังได้คะแนนไม่ถึง 50 ใน 100 คะแนนของแต่ละท่าการทดสอบในการทดสอบครั้งต่อมา หลังจากได้ปรับย้ายเข้าประจำแล้ว 1 ปี ให้ปลดเป็นกองหนุน

สำหรับกองทัพบกสหรัฐอเมริกา ได้มีแนวคิดในการทดสอบสมรรถภาพร่างกายกำลังพลให้มีความแข็งแรงเพียงพอสำหรับการปฏิบัติงานในสนาม โดยเรียกว่า Army Combat Fitness Test (ACFT)⁹ และได้ออกคู่มือสำหรับกำลังพลของกองทัพใช้เป็นแนวทางในการเตรียมร่างกายให้มีความพร้อม โดยมีวัตถุประสงค์จำนวน 4 ประการคือ 1.) เพื่อยกระดับความพร้อมของทหารเป็นบุคคลและหน่วย 2.) ปรับรูปแบบและวัฒนธรรมการออกกำลังกายของกองทัพ 3.) ลดการบาดเจ็บและความสึกหรอของร่างกาย 4.) พัฒนาจิตใจให้อดทนและแข็งแกร่ง

โดยมีกรอบเวลาในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ ดังนี้

ในเดือน ตุลาคม 2561 จัดผู้เชี่ยวชาญ (Trainer) เข้าเริ่มให้คำแนะนำในหน่วยนำร่องระดับกองพัน 60 หน่วย

ในเดือน มีนาคม ถึง ตุลาคม 2562 เริ่มทดสอบร่างกายในหน่วยนำร่องตามแนวทาง ACFT จำนวน 2 ครั้ง (ไม่บันทึกคะแนนเป็นทางการ)

ในเดือนตุลาคม 2562 เริ่มดำเนินการทั้งกองทัพบก จำนวน 2 ครั้ง (6 เดือนต่อครั้ง) โดยไม่บันทึกคะแนนเป็นทางการ

ตั้งแต่ เดือน ตุลาคม 2563 เริ่มใช้การทดสอบเป็นมาตรฐานของกองทัพบกสหรัฐฯ

โดยแนวทางการเสริมสร้างร่างกายในแต่ละท่านั้น มีพื้นฐานมาจากการปฏิบัติงานจริงในสนามของกำลังพลว่าจะต้องปฏิบัติงานอะไรบ้างและต้องมีร่างกายส่วนไหนต้องแข็งแรงทนทาน และยืดหยุ่น โดยมีการแบ่งการออกกำลังกายต่อกล้ามเนื้อเป็นกลุ่มๆ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กล้ามเนื้อสำหรับ Maximum Deadlift สร้างกล้ามเนื้อให้แบกรับน้ำหนักได้มาก

ภาพที่ 1 กล้ามเนื้อสำหรับ Maximum Deadlift

กลุ่มที่ 2 กล้ามเนื้อสำหรับ Standing Power Throw สร้างกล้ามเนื้อในการยกน้ำหนักได้มาก

ภาพที่ 2 กล้ามเนื้อสำหรับ Standing Power Throw

กลุ่มที่ 3 กล้ามเนื้อสำหรับ Hand-Release Push-up

ภาพที่ 3 กล้ามเนื้อสำหรับ Hand-Release Push-up

กลุ่มที่ 4 กล้ามเนื้อ Sprint-Drag-Carry

ภาพที่ 4 กล้ามเนื้อ Sprint-Drag-Carry

กลุ่มที่ 5 กล้ามเนื้อแกนกลางลำตัว Leg Tuck

ภาพที่ 5 กล้ามเนื้อแกนกลางลำตัว Leg Tuck

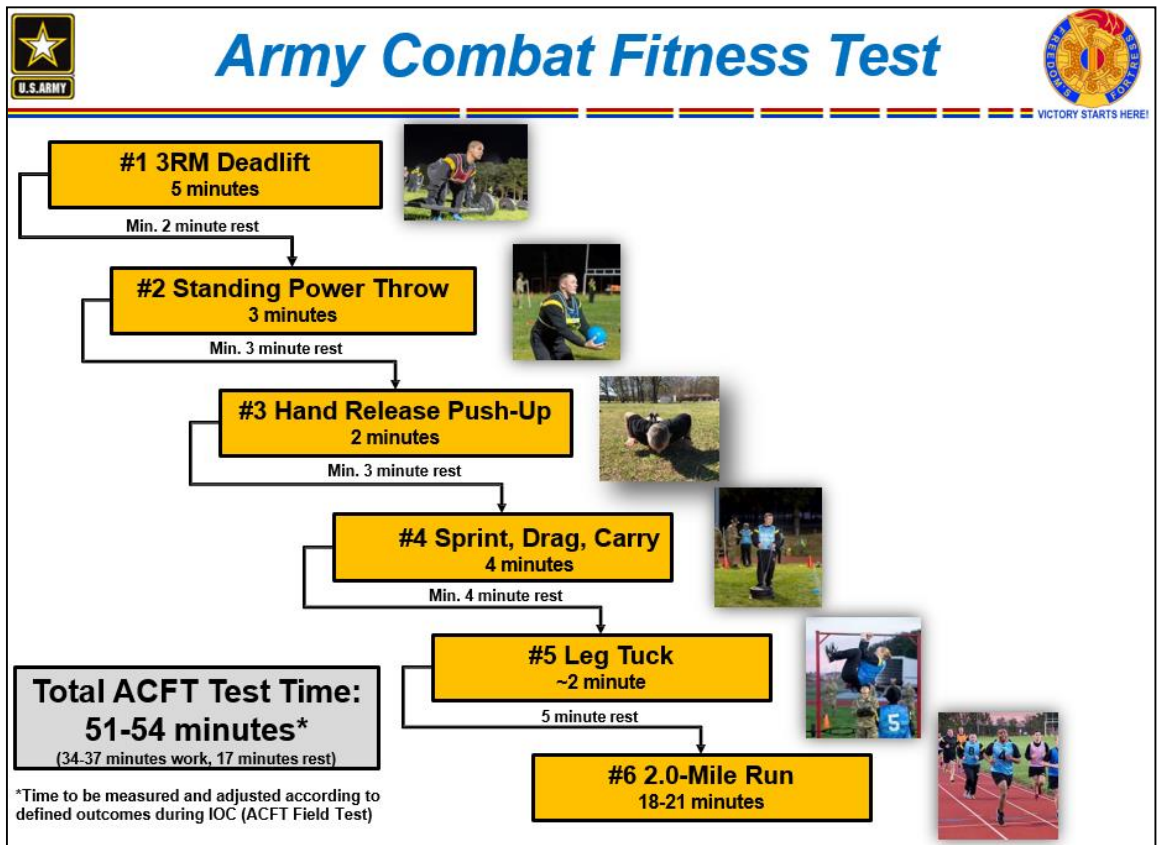
กลุ่มที่ 6 ระบบการหายใจ Aerobic Capacity

ภาพที่ 6 ระบบการหายใจ Aerobic Capacity

สำหรับการจัดตารางออกกำลังกายนั้น จะขึ้นกับพื้นฐานร่างกายของแต่ละคนเป็นหลัก

การทดสอบสมรรถภาพร่างกายของกองทัพบกสหรัฐในรูปแบบใหม่ ซึ่งปรับจากการทดสอบแบบ Army Physical Fitness Test (APFT) ซึ่งเป็นการทดสอบสมรรถภาพร่างกาย 3 รายการ (Push-ups,Sit-ups,Two-mile run) เป็นการทดสอบแบบ Army Combat Fitness Test (ACFT) มีรายการทดสอบทั้งหมด 6 สถานี

ภาพที่ 7 การทดสอบแบบ Army Combat Fitness Test (ACFT)

จากที่ได้ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถภาพร่างกายของกองทัพบกไทย และสหรัฐอเมริกา กองทัพบกไทยให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบของผู้นำหน่วยในการขับเคลื่อนนโยบาย ในรูปแบบการเป็นผู้นำและรายละเอียดทหารเป็นบุคคลว่า จะต้องมีการออกกำลังกายแบบใด เนื่องจากเนื้อหาในคู่มือมีลักษณะทางวิชาการมาก ยากที่ทหารทั่วไปจะทำความเข้าใจได้เองอย่างถูกต้อง และการทดสอบสมรรถภาพร่างกายของกำลังพลใช้การทดสอบ 3 รายการ ต่างจากกองทัพบกสหรัฐอเมริกานำแนวทางเสริมสร้างสมรรถภาพร่างกาย ที่จะตอบสนองภารกิจที่ทหารจะต้องปฏิบัติ

ในสนามจริงๆ และปรับปรุงการทดสอบสมรรถภาพร่างกายในรูปแบบใหม่ที่มีการทดสอบถึง 6 รายการและมีการให้ความรู้กับหน่วยที่ใช้การทดสอบรูปแบบใหม่นั้น โดยจัดผู้เชี่ยวชาญลงให้ความรู้ถึงแต่ละหน่วย และกำหนดกรอบระยะเวลาเพื่อเป็นการให้กำลังพลส่วนใหญ่รับรู้ถึงความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและที่สำคัญคือกฎระเบียบต่างๆที่กำหนดมาเพื่อเป็นมาตรการในการควบคุม ต้องนำมาใช้อย่างจริงจังไม่ว่าจะเป็นขั้นการเสริมสร้างร่างกาย การทดสอบร่างกาย และการลงโทษ

การเสริมสร้าง ความรู้ ทักษะ ความสามารถ

การเสริมสร้างคุณลักษณะด้านทักษะ ความสามารถ ในการเผชิญสถานการณ์ต่างๆ นั้นจะเป็นสิ่งบ่งบอกถึงความรู้ สติปัญญาของกำลังพลแต่ละคนในการปฏิบัติงานต่างๆ ซึ่งทักษะและความสามารถด้านนี้ ย่อมมีความจำเป็นในแต่ละคนต่างกันไปตามลักษณะงานหน้าที่ และความรับผิดชอบ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ กองทัพบกได้แบ่งคุณลักษณะ หน้าที่ ความรับผิดชอบ ออกตามชั้นยศ ประเภทของหน่วย เหล่าทหาร และการบังคับบัญชา แต่อย่างไรก็ตามระบบพื้นฐานในการให้ความรู้และพัฒนาบุคลากรของกองทัพบกเองมีแนวทางที่ไม่ต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นเหล่าใดหรือหน่วยประเภทใด

แนวคิดด้านการพัฒนาระบบการศึกษา เพื่อรองรับการเป็นองค์กรที่ทันสมัยและการจัดการศึกษาทางทหารสำหรับกำลังพลของกองทัพบก⁵ สรุปได้ดังนี้

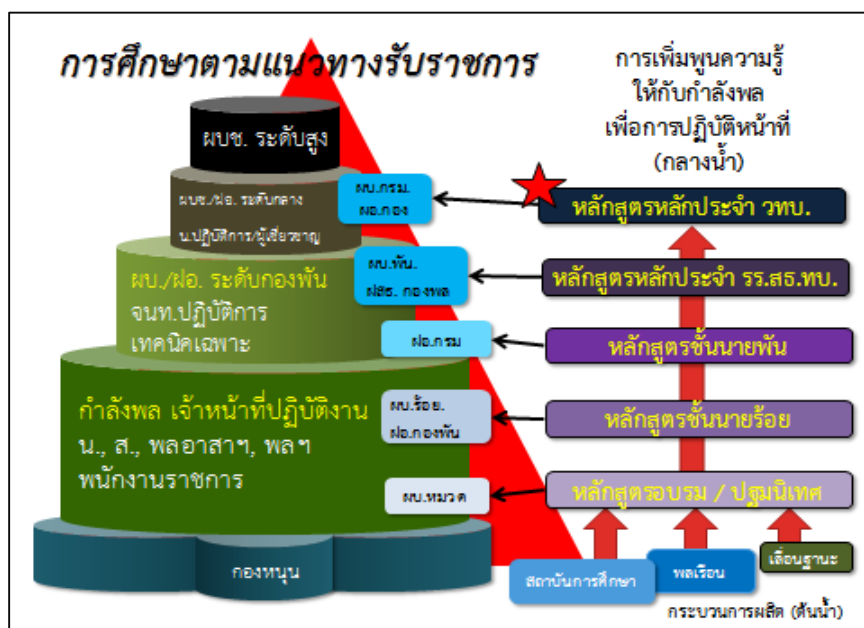
มาตรฐานการศึกษาของกองทัพบกต้องมีมาตรฐานที่เทียบได้กับกองทัพทั่วโลก และมีทิศทางสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของพลเรือนและวิชาชีพอื่นๆ โดยมาตรฐานดังกล่าวจะเกิดขึ้นโดย การเทียบหลักสูตรทางทหารในระดับเดียวกันกับหลักสูตรทางทหารต่างประเทศ การมีมาตรฐานของครู อาจารย์ กระบวนการคัดเลือกคนมาเรียน ตลอดจนการจัดการกับผู้เรียนตกเกณฑ์ จนกระทั่งการคัดคนออก นอกจากนั้นการพัฒนาระบบการศึกษา ยังต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเพื่อที่จะให้ผลผลิตที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ ความทันสมัย เพื่อกำลังพลจะได้มีสมรรถนะตามที่กองทัพบกต้องการ และยังคงควรมีการปรับปรุงระเบียบราชการที่เกี่ยวข้องกับแนวทาง

รับราชการ การปรับปรุงหมายเลขชำนาญการทางทหาร การกำหนดหลักสูตรที่จำเป็นสำหรับแนวทางรับราชการอย่างแท้จริง

พลโท ธรรมนูญ ศรีสวัสดิ์ เจ้ากรมยุทธศึกษาทหารบก ได้บรรยายให้ความรู้และแนวคิดในการ พัฒนา ปรับการเตรียมกำลังกองทัพบกให้ก้าวหน้า ทันสมัย มีสมรรถนะสูง เป็นกองทัพมืออาชีพ มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ให้กับนักศึกษาวิทยาลัยการทัพบกชุดที่ 64 กลุ่ม B เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2561 ณ วิทยาลัยการทัพบก โดยให้แนวคิดเกี่ยวกับระบบการศึกษาของกองทัพบกที่ควรจะเป็นเพื่อพัฒนาคนให้เป็นทหารอาชีพ และสามารถตอบโจทย์ความต้องการของกองทัพบก คือการเป็นกองทัพบกชั้นนำในภูมิภาค และมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ สรุปได้ดังนี้

ระดับมาตรฐานการศึกษาของกองทัพบกไม่ว่าจะเป็นการศึกษาเป็นบุคคล การศึกษาเฉพาะทาง และการวิจัยพัฒนา เพื่อความมั่นใจว่าจะผลิตคนในกองทัพบกที่มีคุณภาพสามารถบรรลุภารกิจตามที่ได้รับมอบหมายได้ โดยการสร้างมาตรฐานจะประกอบด้วย การศึกษาตามแนวทางรับราชการ เริ่มตั้งแต่กำลังพลเข้ารับราชการ และให้การศึกษาเพิ่มพูนความรู้ตามลำดับในระหว่างการรับราชการ จนกระทั่งถึงระดับผู้บังคับการกรมหรือผู้อำนวยการกอง

ภาพที่ 8 การศึกษาตามแนวทางรับราชการ

โดยในการศึกษาตามแนวทางรับราชการจะมีขอบเขตการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังพล และความชำนาญเฉพาะทางตามหลักนิยม เพื่อเตรียมความพร้อมในการสนับสนุน และการบริการสังคมและเสริมสร้างศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่

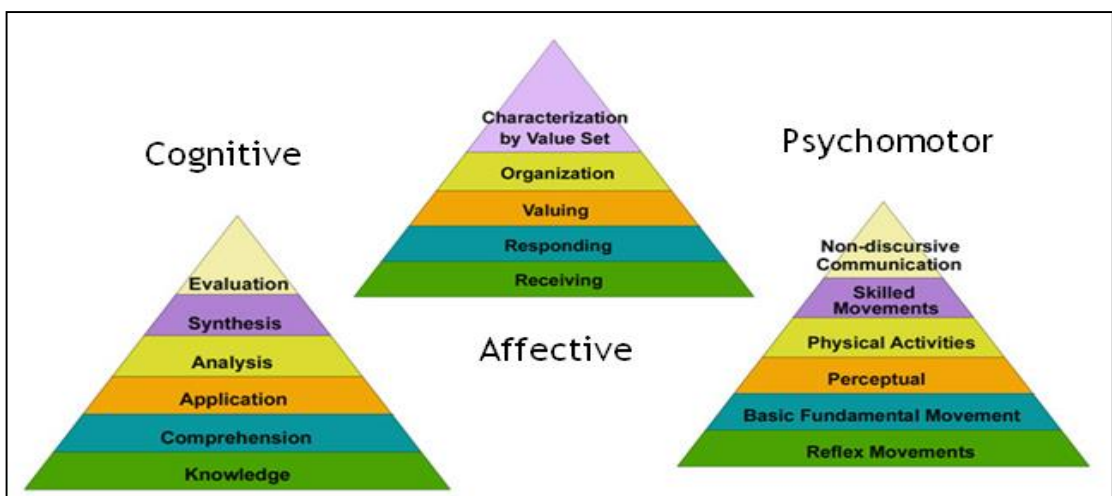
ภาพที่ 9 ขอบเขตการศึกษาที่พึงประสงค์

และจะต้องมีกระบวนการภายในของการจัดการศึกษา ประกอบด้วย การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา การปรับปรุงหลักสูตร การพัฒนาระบบการศึกษาเช่นการใช้เทคโนโลยี และการประสานสอดคล้องการศึกษาร่วมกับเหล่าทัพอื่น

ภาพที่ 10 กระบวนการภายในของการจัดการศึกษา

และการศึกษานั้นต้องมีความทันสมัย โดยความหมายของความทันสมัยคือ การสามารถมองเห็นสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ของชาติ และเข้าใจบริบทโดยรวมของผลประโยชน์ของชาติ มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมเพื่อเอาชนะภัยคุกคามและสร้างความเหนือชั้นกว่าคู่สงครามในอนาคต และสามารถปรับตัวได้รวดเร็วทันต่อการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องเหมาะสมกับกองทัพ ก้าวทันต่อเทคโนโลยีในอนาคต โดยมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศด้านสติปัญญา และด้านทักษะความชำนาญ ตามแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom

ภาพที่ 11 ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom

ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom¹⁰ กล่าวถึงการเรียนรู้ของมนุษย์จะเกิดขึ้นใน 3 ด้านคือ ด้านสติปัญญา ด้านร่างกาย และด้านจิตใจ และนำหลักการนี้จำแนกเป็นจุดมุ่งหมายทางการศึกษา 3 ด้านดังนี้ 1.) การเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) พฤติกรรมด้านสมองเป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับสติปัญญา ความคิด ความสามารถในการคิดเรื่องราวต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งพฤติกรรมทางพุทธิพิสัย 6 ระดับ ได้แก่ 1.1) ความรู้ (Knowledge) เป็นความสามารถในการจดจำแนกประสบการณ์ต่างๆ และระลึกเรื่องราวนั้นๆ ออกมาได้ถูกต้องแม่นยำ 1.2) ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นความสามารถบ่งบอกใจความสำคัญของเรื่องราวโดยการแปลความหมายหลัก ตีความหมาย และสรุปใจความสำคัญได้ 1.3) การนำความรู้ไปประยุกต์ (Application) เป็นความสามารถในการนำหลักการ กฎเกณฑ์และวิธีดำเนินการต่างๆ ของเรื่องที่ได้รู้มา นำไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่ได้ 1.4) การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถในการแยกแยะเรื่องราวที่สมบูรณ์ให้กระจายออกเป็นส่วนย่อยๆ ได้อย่างชัดเจน 1.5) การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการผสมผสานส่วนย่อยเข้าเป็นเรื่องราวเดียวกันโดยปรับปรุงของเก่าให้ดีขึ้นและมีคุณภาพสูงขึ้น 1.6) การประเมินค่า (Evaluation) เป็นความสามารถในการวินิจฉัยหรือตัดสินเรื่องราวหรือความรู้ที่เข้ามาใหม่ได้ โดยมีมาตรฐานในการตัดสิน 2.) การเรียนรู้ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) พฤติกรรมด้านจิตใจ ได้แก่ ค่านิยม ความรู้สึก ทศนคติ ความเชื่อ ความสนใจและคุณธรรม พฤติกรรมด้านนี้อาจไม่เกิดขึ้นทันทีในการเรียนรู้ แต่สามารถสร้างด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และสอดแทรกสิ่งที่ดีงามอยู่ตลอดเวลา จะทำให้พฤติกรรมของผู้เรียนเปลี่ยนไปในแนวทางที่พึงประสงค์ได้ จะประกอบด้วย พฤติกรรมย่อยๆ 5 ระดับ ได้แก่ 2.1) การรับรู้เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นไปในลักษณะของการรับรู้ว่าเป็นสิ่งเร้าที่เรานั้นว่าคืออะไร แล้วจะแสดงออกมาในรูปของความรู้สึกที่เกิดขึ้น 2.2) การตอบสนองเป็นการกระทำที่แสดงออกมาในรูปของความเต็มใจ ยินยอม และพอใจต่อสิ่งเร้าที่เรานั้น ซึ่งเป็นการตอบสนองที่เกิดจากการเลือกสรรแล้ว 2.3) การเกิดค่านิยมการยอมรับนับถือในคุณค่านั้น ๆ หรือปฏิบัติตามในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จนกลายเป็นความเชื่อ แล้วจึงเกิดทัศนคติที่ดีในสิ่งนั้น 2.4) การจัดระบบเป็นการจัดระบบของค่านิยมที่เกิดขึ้นโดยอาศัยความสัมพันธ์ถ้าเข้ากันได้ก็จะยึดถือต่อไปแต่ถ้าขัดกันอาจไม่ยอมรับหรืออาจจะยอมรับค่านิยมใหม่โดยยกเลิกค่านิยมเก่า 2.5) บุคลิกภาพการนำค่านิยม

ที่ยึดถือมาแสดงพฤติกรรมเป็นนิสัยประจำตัว และยังพัฒนาต่อไปเป็นความคิด อุดมคติ ซึ่งจะเป็นสิ่งควบคุมทิศทางพฤติกรรมของแต่ละคน 3.) การเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) พฤติกรรมด้านกล้ามเนื้อประสาท ที่แสดงถึงความสามารถ ในการปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่วชำนาญ ซึ่งแสดงออกมาได้โดยมีเวลาและคุณภาพของ งานเป็นตัวชี้ระดับของทักษะประกอบด้วย 5 ชั้น ดังนี้ 3.1) การรับรู้ เป็นการให้ผู้เรียน ได้รับความรู้หลักการปฏิบัติที่ถูกต้อง หรือ เป็นการเลือกหาตัวแบบที่สนใจ 3.2) การกระทำตาม แบบเป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนพยายามฝึกตามแบบที่ตนสนใจและพยายามทำซ้ำ เพื่อที่จะให้ เกิดทักษะตามแบบที่ตนสนใจให้ได้ หรือสามารถปฏิบัติงานได้ตามข้อแนะนำ 3.3) การหา ความถูกต้องเป็นพฤติกรรมสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องอาศัยเครื่องชี้แนะ เมื่อได้กระทำซ้ำแล้ว ก็พยายามหาความถูกต้องในการปฏิบัติ 3.4) การกระทำอย่าง ต่อเนื่อง เป็นพฤติกรรมหลังจากตัดสินใจเลือกรูปแบบที่เป็นของตนเองแล้วจะกระทำตาม รูปแบบนั้นอย่างต่อเนื่อง จนปฏิบัติงานที่ยุ้งยากซับซ้อนได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง คล่องแคล่ว การที่จะเกิดทักษะนี้ได้ ต้องอาศัยการฝึกฝนและกระทำอย่างสม่ำเสมอ 3.5) การกระทำได้อย่างเป็นธรรมชาติ เป็นพฤติกรรมที่ได้จากการฝึกอย่างต่อเนื่อง จนสามารถ ปฏิบัติได้คล่องแคล่วว่องไวโดยอัตโนมัติ เป็นไปอย่างธรรมชาติซึ่งถือเป็นความสามารถของ การปฏิบัติในระดับสูง

จากทฤษฎีดังกล่าวมีสมมติฐาน คือผู้เรียนทุกคนนั้นมีพื้นฐานในการเรียนรู้ว่าจะไม่เท่ากัน ทุกคน เพราะคนเรามีการเรียนรู้ที่ต่างกัน การได้เรียนรู้สิ่งเดียวกันอาจจะมีความรู้ความ เข้าใจที่ต่างจากคนอื่น แต่ถ้าผู้เรียนมีพื้นฐานในการเรียนรู้คล้ายๆกันมีความรู้ ความเข้าใจ มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์คล้ายๆ กัน ผลการเรียนรู้ของคนกลุ่มนี้ก็จะคล้ายกันด้วย และการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้านคือ ด้านสติปัญญา ด้านร่างกาย และด้านจิตใจ ทุกสิ่งนี้ต้อง ดำเนินไปอย่างพร้อมๆกัน ถึงจะเป็นการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

จากที่ได้ศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับการเสริมสร้างทักษะ ความรู้ ความสามารถ ให้กับ กำลังพลของกองทัพบก อาจกำหนดแนวทางและเป้าหมายของการศึกษาในอุดมคติที่ควร จะเป็นคือ 1.) การผลิตกำลังพล จากโรงเรียนหลักของกองทัพบก เป้าหมายด้านพุทธิพิสัย ควรจะอยู่ในระดับความเข้าใจ ด้านจิตพิสัยควรอยู่ในระดับการเกิดค่านิยม ด้านทักษะ

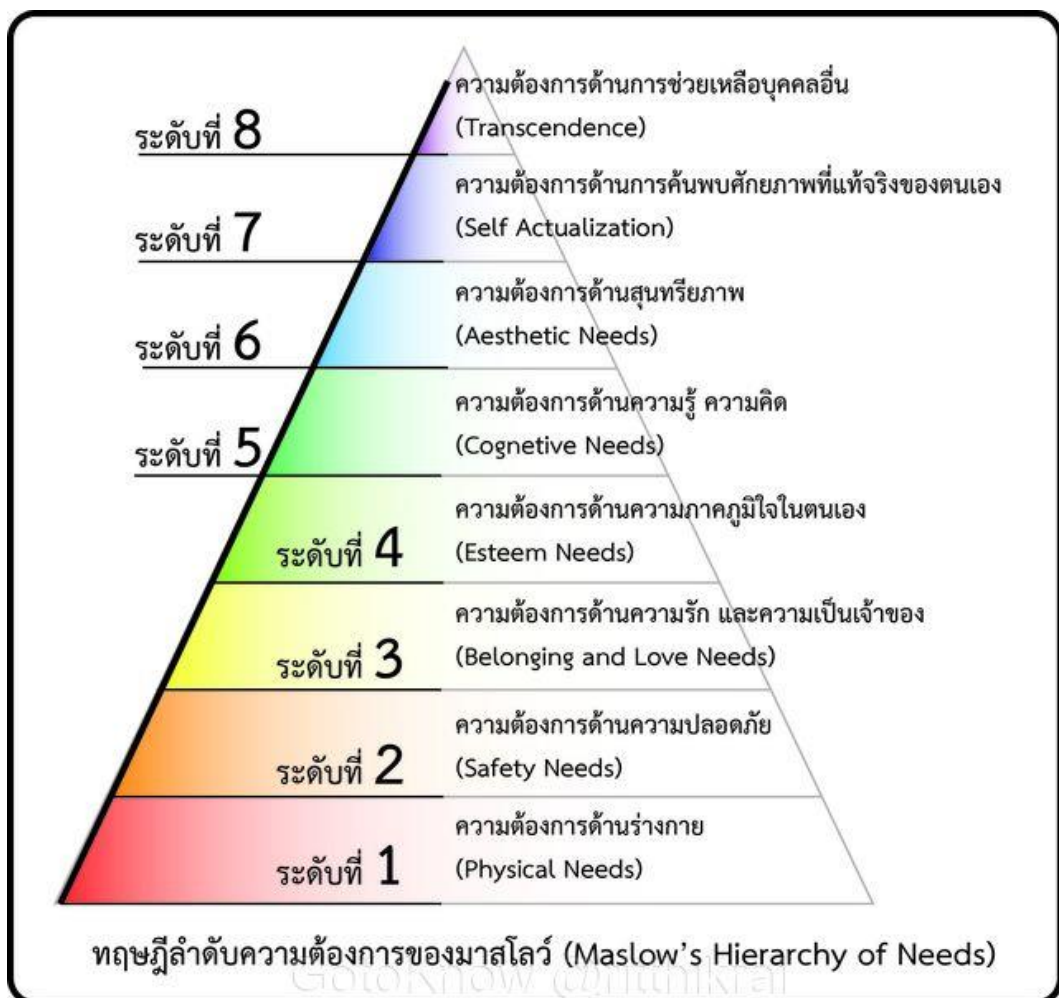
พิสัย ควรจะอยู่ในระดับการรับรู้ 2.) การพัฒนากำลังพลในห้วงการรับราชการ เป็นความรับผิดชอบของหน่วยที่ได้รับการบรรจุที่จะพัฒนาด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัยของกำลังพลให้ยกระดับสูงขึ้นโดยในอุดมคติควรจะพัฒนาให้อยู่ในระดับสูงสุด 3.) การพัฒนาความทันสมัยของความรู้ เป็นความรับผิดชอบหลักของเหล่าสายวิทยาการที่จะต้องทำการเพิ่มพูนความรู้ให้กับกำลังพลเหล่าของตนให้ได้รับรู้เทคโนโลยีใหม่ตามห้วงเวลาที่เหมาะสมผ่านหลักสูตรตามแนวทางรับราชการ 4.) การที่กำลังพลจะได้รับการศึกษาตามแนวทางรับราชการนั้น อาจจะเป็นห้วงเวลาที่ทิ้งช่วงนาน จนตามเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไม่ทันหรือบางหลักสูตรมีห้วงเวลาศึกษานานและบางวิชาอาจจะไม่มีความจำเป็นสำหรับกำลังพลบางคน การมีหลักสูตรเฉพาะทาง (Specialist) จำนวนมากและศึกษาในห้วงเวลาสั้นๆอาจจะเป็นแนวทางที่เหมาะสมแนวทางหนึ่งในการพัฒนากำลังพล 5.) การพัฒนาบุคลากรด้านการศึกษา อาจทำได้โดยระบบการหมุนเวียนกำลังพลที่มีความรู้ ความสามารถจากหน่วยต่างๆเข้ามา และมีแนวทางรับราชการให้ผู้ที่มีหมุนเวียนเข้ามาอย่างจริงจังและเหมาะสม 6.) การประเมินกำลังพลเป็นบุคคล และการประเมินหน่วยในการฝึกหน่วยขนาดเล็ก ภายใต้สถานการณ์และความเข้มข้นที่สูง จะเป็นการประเมินคุณลักษณะกำลังพลทั้งด้านร่างกาย สติปัญญาและจิตใจว่าอยู่ในระดับใด โดยอาจจะเป็นหน้าที่ของเหล่าสายวิทยาการนั้นๆ เป็นผู้ดำเนินการ และกำลังพลทุกคนควรจะได้รับ การประเมินทุกปีตามหมายเลขชำนาญการทางทหารของตนเอง

ปัจจัยความสำเร็จ ในการพัฒนานักรบที่สง่างาม

ทฤษฎี X - Y ของ Douglas McGregor¹¹ มีแนวคิดที่ว่าคนมี 2 ประเภท และการบริหารคนทั้ง 2 ประเภท ต้องใช้วิธีการบริหารแตกต่างกัน

ผู้บริหารแบบทฤษฎี X เชื่อว่า มนุษย์โดยทั่วไปไม่ชอบการทำงาน และพยายามหลีกเลี่ยงงานถ้าสามารถทำได้ มนุษย์จึงถูกควบคุม บังคับ หรือข่มขู่ให้ทำงาน ชอบให้สั่งการและใช้วิธีการลงโทษ เพื่อให้ใช้ความพยายามได้เพียงพอ และบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ และมนุษย์โดยทั่วไปพอใจกับการชี้แนะสั่งการหรือการถูกบังคับ ต้องการหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ มีความทะเยอทะยานน้อย และต้องการความมั่นคงมากที่สุด ผู้บริหารตามทฤษฎี X จึงต้องสร้างแรงจูงใจโดยการข่มขู่ และลงโทษ เพื่อให้ลูกน้องใช้ความ

พยายามให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การ ผู้บริหารแบบทฤษฎี Y มีความเชื่อว่าการทำงานเป็นการตอบสนองความพอใจ การข่มขู่ด้วยวิธีการลงโทษไม่ได้เป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการจูงใจให้คนทำงาน บุคคลที่ผูกพันกับการบรรลุถึงความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การ จะมีแรงจูงใจด้วยตนเองและควบคุมตนเอง ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการทำงาน เป็นการจูงใจให้บุคคลยอมรับและแสวงหาความรับผิดชอบ ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์¹² (Abraham H.Maslow) อธิบายว่ามนุษย์มีความต้องการเป็นลำดับขั้น ซึ่งพบว่าบุคคลมักตื่นรับตอบสนองความต้องการขั้นต่ำสุดก่อน เมื่อได้รับการตอบสนองแล้ว จึงแสวงหาความต้องการขั้นสูงขึ้นไปตามลำดับ

แผนภาพ 12 : ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์

ลำดับขั้นที่ 1 ความต้องการทางร่างกายคือความต้องการตอบสนองความหิวกระหาย
ความเหนื่อย ความง่วง ความต้องการทางเพศ เป็นต้น

ลำดับขั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง คือความต้องการการคุ้มครอง
ปกป้องรักษา ความอบอุ่นใจ ความปราศจากอันตราย

ลำดับขั้นที่ 3 ความต้องการทางสังคม ความรัก ความเป็นเจ้าของ คือความอยากมีเพื่อน
มีพวกพ้อง มีกลุ่ม มีครอบครัว และมีความรัก ขั้นนี้จัดเป็นความต้องการทางสังคม

ลำดับขั้นที่ 4 ความต้องการด้านความภาคภูมิใจในตัวเอง เป็นที่ยอมรับยกย่อง มีเกียรติยศ

ลำดับขั้นที่ 5 ความต้องการด้านความรู้ ความคิดคือความอยากรู้ อยากรู้อยากเข้าใจ อยากรู้
ความสามารถ อยากรู้ประสบการณ์

ลำดับขั้นที่ 6 ความต้องการทางสุนทรียภาพได้แก่ความต้องการด้านความดี ความงาม
คุณธรรม และความละเอียดอ่อนทางจิตใจ

ลำดับขั้นที่ 7 ความต้องการด้านการค้นพบศักยภาพที่แท้จริงของตน

ลำดับขั้นที่ 8 ความต้องการด้านการช่วยเหลือผู้อื่น

ตามแนวคิดของมาสโลว์นั้น บุคคลจะกระทำการเพื่อสนองความต้องการลำดับแรกก่อน
แล้วจึงดิ้นรนเพื่อสนองความต้องการถัดมาเป็นลำดับ

ทฤษฎีภาวะผู้นำตามแนวคิดของเบิร์น¹³ (Burn's theory of transformational leadership)ตามแนวคิดของเบิร์น ภาวะผู้นำแสดงออกได้ 3 รูปแบบ คือภาวะผู้นำแบบ
แลกเปลี่ยน ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและผู้นำจริยธรรม

ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน หมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ตามในรูปแบบของการ
แลกเปลี่ยนเพื่อให้ความต้องการของผู้นำบรรลุผล แต่ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน
ไม่สามารถทำให้กลุ่มมีความผูกพันในเป้าหมายอย่างยืนยาวถาวรได้เนื่องจาก ค่านิยมของ
ผู้นำยึดอยู่กับกระบวนการแลกเปลี่ยน ผู้ตามจะคงความสัมพันธ์กับผู้นำเฉพาะเวลาที่มี
การเอื้อประโยชน์ต่อกันเท่านั้น

ส่วนภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นกระบวนการที่ผู้นำและผู้ตามต่างช่วยกันยกระดับ
แรงจูงใจและจริยธรรมของกันให้สูงขึ้น ผู้นำจะค้นหาวิธีในการปลุกจิตสำนึกของผู้ตาม

ให้มุ่งไปสู่อุดมการณ์ และค่านิยมที่ต้องการ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะกระตุ้นให้ผู้ตามเกิดความ ต้องการขั้นสูงขึ้นผู้นำแบบนี้จะพัฒนาเปลี่ยนเป็นผู้นำจริยธรรมในลำดับต่อไป

เบิร์น กล่าวว่าบุคคลจะมีลักษณะเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงจากพฤติกรรม 3 ประการดังนี้
1.) แสดงค่านิยมอันเป็นแบบอย่างให้ผู้ตามได้ประจักษ์ และก่อให้เกิดแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมและเป็นมาตรฐานแก่งroup 2.) พยายามมุ่งสู่ค่านิยมในการทำงานอย่างมีเป้าหมาย 3.) เป็นที่รักใคร่ เป็นที่ศรัทธาและเป็นที่ยอมรับของผู้ตาม

หากขาดพฤติกรรมข้อใดข้อหนึ่งข้างต้นแล้ว บุคคลนั้นสามารถเป็นได้เพียงผู้นำแบบ แลกเปลี่ยนเท่านั้น

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี พฤติกรรมมนุษย์และภาวะผู้นำที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า ในสภาพของกำลังพลภายในหน่วยต่างๆของกองทัพบกนั้น มีหลากหลายแบบตามแนวคิด ของ McGregor คือมีทั้งกำลังพลแบบ X และแบบ Y ปะปนกันในแต่ละหน่วย การจะชัก นำบุคคลต่างๆ ให้ดำเนินการตามการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นย่อมต้องใช้วิธีการที่แตกต่าง กัน และตามทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์ หากต้องการให้กำลังพลใน หน่วยมีแรงขับเคลื่อนในการพัฒนาตนเองให้อยู่ในจุดสูงสุดเท่าที่ศักยภาพแต่ละคนจะทำได้ บุคคลผู้นั้น จะต้องบรรลุความต้องการของตนตามลำดับก่อนจึงจะแสวงหาความ ต้องการในขั้นต่อไป สำหรับการเปลี่ยนแปลงใดๆ ในองค์กร ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะเป็น ผู้นำที่เหมาะสมในการนำหน่วย

จากแนวคิด ทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น อาจสรุปปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนานักรบ ที่สง่างามได้ดังนี้ 1.) การต้องมีกฎระเบียบที่เข้มงวดสำหรับไว้บังคับ กำกับ และลงโทษ กำลังพลที่มีพฤติกรรมตามทฤษฎี X 2.) ในเรื่องสถานภาพกำลังพล กำลังพลเองต้องได้รับการตอบสนองความต้องการตามลำดับขั้นอย่างเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นส่วนส่วนตัว ครอบครัว หรือด้านการทำงาน จึงจะมีความต้องการพัฒนาตนเองไปในลำดับขั้นที่สูงที่สุด ที่จะปฏิบัติได้ 3.) ผู้บังคับหน่วยต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริง

บทสรุป

คุณลักษณะที่ทหารในอุดมคติจะต้องได้รับการเสริมสร้างแบ่งเป็นคุณลักษณะหลัก 2 ด้าน ดังนี้ 1.) คุณลักษณะที่ปรากฏเห็นชัดเจนประกอบไปด้วย 2 คุณลักษณะย่อยคือ สิ่งที่ปรากฏเห็นในครั้งแรกถือว่าเป็นความประทับใจแรก ได้แก่ รูปร่างทางกายภาพที่สง่างาม แข็งแรง การแต่งกายและสิ่งที่ปรากฏเห็นได้จากการปฏิบัติหน้าที่ ได้แก่ ทักษะและความสามารถ ประกอบด้วย ความเด็ดขาด ความกล้าหาญอดทน ความไว้วางใจวิสัยทัศน์ และความเฉลียวฉลาด เป็นต้น 2.) คุณลักษณะที่เป็นนามธรรม เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในจิตใจของทหารแต่ละคน ซึ่งสามารถที่จะแสดงออกมาให้เห็นหรือไม่ก็ได้ ส่วนใหญ่เป็นนามธรรม เช่น ความยึดมั่นความจงรักภักดี ความมีอุดมการณ์

สำหรับการเสริมสร้างคุณลักษณะทหารในอุดมคติ แบ่งเป็น 2 ด้านคือด้านร่างกายและด้านทักษะ ความรู้ ความสามารถ โดยแนวทางการเสริมสร้างร่างกายสามารถนำแนวทางของกองทัพบกสหรัฐอเมริกาที่เน้นสนองตอบภารกิจที่ทหารจะต้องปฏิบัติในสนามจริง ๆ มาปรับปรุงการทดสอบสมรรถภาพร่างกายในรูปแบบใหม่ที่มีการทดสอบ 6 รายการ โดยกำหนดกรอบระยะเวลาเพื่อเป็นการให้กำลังพลส่วนใหญ่รับรู้ถึงความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สำหรับการเสริมสร้างทักษะ ความรู้ ความสามารถให้กับกำลังพลของกองทัพบก จะต้องมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบตั้งแต่การผลิตกำลังพล การพัฒนา กำลังพลในห่วงการรับราชการผ่านหลักสูตรตามแนวทางรับราชการโดยต้องพัฒนาความทันสมัยของความรู้ และที่สำคัญคือต้องมีการประเมินกำลังพลเป็นบุคคล และการประเมินหน่วย ซึ่งควรเป็นหน้าที่ของเหล่าสายวิทยาการนั้นๆ เป็นผู้ดำเนินการ สำหรับคุณลักษณะที่เป็นนามธรรมนั้นจะต้องมีการปลูกฝัง บ่มเพาะในทุกขั้นตอนและระดับของการฝึก ศึกษา ที่มีในกองทัพบก สำหรับปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนานักรบที่สง่างามต้องประกอบด้วย ภาวะเยียบที่เข้มงวด ในส่วนตัวกำลังพลเองต้องมีความเป็นอยู่ ขวัญ กำลังใจที่ดี จึงจะมีความต้องการพัฒนาตนเองไปในลำดับขั้นที่สูงที่สุดที่จะปฏิบัติได้ และที่สำคัญที่สุดคือผู้บังคับหน่วยต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริง จึงจะสามารถขับเคลื่อนนักรบที่สง่างามนำพากองทัพเข้มแข็งได้ตามเจตนารมณ์ผู้บังคับบัญชา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถภาพร่างกายกำลังพลของกองทัพบก ให้เหมาะสมกับสภาพร่างกายกำลังพลเป็นรายบุคคล และความจำเป็นตามภารกิจของแต่ละหน่วย เพื่อให้มีระเบียบที่ใช้ได้อย่างจริงจัง หรือมีระบบการหมุนเวียนกำลังพลที่เหมาะสม